

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRTI KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr. Egy hóra 1 frt. Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban a debreczeni részvény-

nyomdában, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj: négy hasábes petit sor 5 krajczar. Nagyobb terjedelmű s több

izben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyiltterben megjelenő közlemények minden sora 20 kr. A hirdetések a szerkesztőség irodájában vétetnek fel.

Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába Tiszabankház (Főpíacz 1584. sz. a.) czimezendők.

Budapest, július 11.

Ma fejeztetett be a vál. törv.javaslat 3. §-nak tárgyalása harmad napig tartó vita után a képviselőházban.

Mivel e § szabályozza a királyi és rendezett tanácsos bíró városokban a ház és földbirtok alapján igénybe vehető választási jogot, — következésképp ez ügy története olvasóink legnagyobb részét érdekelné fogja, helyén találjuk, e tárgyat tüzetesen előadni.

Tudja mindenki, miszerint az 1848. évi törvény választó joggal ruházta föl a kir. és ren. tanácsos városokban, mindazt, a ki 300 ezüst forintos házat vagy földet bír. — Ez tiszta és határozott félre nem magyarázható census. Ha kétség támadhatna valahol arra nézve, hogy meg ér-e a választási jogra igénylőnek háza vagy földje 300 ezüst, vagy a mai pénzérték szerint 315 o. é. forintot: azt hitess becslések könnyen és igazán elintézhetnék.

Ha tehát a belügyér fen akarta volna tartani új törvényjavaslatában ezen censust, könnyű lett volna annak módját eltalálni, hogy miként becsültesse meg a ház, vagy föld, — mikor alaposan kétségbe vonható, ha megér-e 315 frtot.

De bármennyire hangoztatta is a belügyér nyomtatott indokolásában is, élőszóval is, hogy csak magyarázni kívánja a 48-iki törvényt, de az abban megállapított censust sem tágitani sem szorítani nem akarja: kézzelfoghatólag kitünt javaslatából, hogy világos célja nem más, mint a városi házbirtokosok nagy részét „ki-magyarázni“ a választói jogból.

Javaslatát t. i. így hangzott:

3. §. Az 1848. V. t. cz. 2. §-a és erdélyi II. t. cz. 3. §. a) pontjában, a sz. kir. és rendezett tanácsos városokban előirt házak akkor tekintetnek 315 o. é. forintnyi értékűeknek, ha az 1868. XXII. t. cz. szerint házbéradó alapján 16 frt tiszta jövedelem után, vagy házostályadó alapján ugyanazon t. cz. 10. §. értelmében legalább a III. osztály szerint rovatnak meg.

A földbirtok értéke ezen városokban a földadóval megróvott 16 frt tisztajövedelemmel igazolandó.

Ezen javaslatban a bérbe kiadott, vagy általában a házbérjövdelem alapján adó alá vont házakra és a földekre nézve, elismerésre méltóan igazságos becslési mód vétetett fel. Mert 315 forintnak 5 százalékkal számított évi jövedelme 15 frt 75 kr. — mondjuk ke-rek számmal 16 frt. Tehát egészen igazságos és méltányos, hogy a ki 315 forint értékű ház vagy föld alapján igényli a választói jogot, — fizesse is meg az állam részére azon adót, mely a 315 frt jövedelme t. i. a 16 frt után jár. — De már azon házakra nézve, hol az adó nem a házbérjövdelem után, de osztályok szerint vettetik ki, és így a városok legnagyobb részében, megszűnik az érték ama becslése, ott egyszerűen az mondatik, hogy csupán az lehet választó házbirtok alapján, kinek háza a III. osztály szerint adóztatik, vagy is három lakrészzel bír.

A jobboldali többség azonban a miniszternek még ennyi egyenességét is megsokallotta, és az osztályok többségében keresztülvitte, hogy semmiféle ház értéke se határozassék meg a házbérjövdelem alapján, hanem valamennyi városban, egyszerűen csupán azon ház adjon választói jogot, melynek 3 lakrésze van.

Csupán a 2-ik és 5-ik osztályban jutott többségre az ellenzék, hol természetesen elutasított úgy a mi

niszteri javaslat, mint az azt még élesítő jobboldali indítvány.

Az osztályok küldötteiből alakult központi bizottság többsége azután, — elvetvén a min. javaslatot, — annak helyébe a következő §-t szövegezte.

3. § Szab. kir. és rendez. tanácsos városokban választójoggal bírnak azok, kik kizáró tulajdonul, vagy hitveseikkel, illetőleg kiskorú-gyermekeikkel közösen

a) oly házat bírtak, mely ház adó alá eső legdább három lakrészt foglal magában, habár az ideiglenesen adómentes is.

b) oly földet bírtak, mely 16 frt tiszta jövedelem után van földadóval megróva.

Itt már a 315 forint census, csupán a földnél van fentartva; ellenben valamennyi házra nézve elvetve. Itt már az álarcz is elvetetett, melylyel az eredeti min. javaslat felig meddig fátyolozta magát. — Itt egyszerűen kimondatik, hogy nem az a kérdés, többet vagy kevesebbet ér-e a ház 315 forintnál, — csupán az, van-e 3. lakrészt ebben vagy sem. A legegyszerűbb ember is azonnal belátja, hogy e §. teljesen kivágta lába alól az 1848-iki alapot, t. i. a 315 frt értéket. Mert hiszen akárhány egy lakszobából — konyha kamara, pinczéből eszerpedél alatt álló, de adó alá csak mint egy lakrészzel bíró, téglából épült szilárd ház, 3—4-szer is többet ér, nemcsak 315 forintnál, de akárhány sárból épült rozszant nádtetejű 3 vagy 4 szobás, és így adó alá 3 vagy 4 lakrészt szerint vont háznál is.

Ezen §. világos célja volt tehát az, hogy az 1. és két lakrészt sok ezerre menő házaknak birtokosait a városokban kizorítsa a választói jogból.

A központi bizottságban, a 2. és 5-ik osztályok részéről beválasztott balközéppárti képviselőtársaink, Péchy Tamás és Nagy György, látván, az uralkodó többség nézet- és céláramlatát, — azon reményben, hogy lesznek a jobboldalon is számos oly városi képviselők, a kiknek igazságossága, továbbá kötelességérzete, nem fogja megengedni, hogy küldöik egy részének jogaiból kifosztásával fizessenek, — továbbá azon okból, mert annak megítélése, hogy 1. 2. vagy három lakrészt szerint van-e valamely ház adóval megróva, — cizár minden magyarázatot, és e tekintetben a választói joggal bírók összeírásánál, nagy előnnyel bír, elfogadták azon elvet, hogy a lakrészek száma mutassa ki a jogosultságot, de azt kívánták, s e tekintetben külön véleményét is formuláltak, hogy választójoggal bírn minden oly házbirtokos, kinek háza a második osztályban, és így mint két lakrésztű ház van megadóztatva. — Igaz, hogy így is ki maradtak volna a vál. jogból számos olyanok, a kiknek háza többet ér 315 forintnál. De legalább nem fölötte sokan, nem 20—30 vagy talán 50 ezeren is, mint fognak ki esni azon esetre, ha három lakrészt leend alapja a vál. jognak.

A 3 napon át folytatott viták alatt, a belügyér is hozzájárult a három lakrészt, s daczára az ellenzék valamennyi árnyalata által felhozott érveknek, daczára a többek — jelesen Beliczey Rezső, és Debreczen város házbirtokosaira vonatkozólag Molnár György által felhozott adatoknak, hogy mily sokan üttetnek ki legszentebb jogaikból, a jobboldal nemcsak konokul ragaszkodott a 3 lakrészt, de a viták hevében nyíltan is ki mondotta, hogy igenis megakarja szorítani a városi választók számát. Hiába volt ezek ellen bármi érv, — hiába hozta fel Vidliczkay azt, hogy a városi házbirtokosokat egy, a falusi lakosok fölötti, folytonos nagy teher, a katonaszállásolási teher nyomja, hiába mutatta ki

Molnár György, hogy városokon nincs oly kis ház, mely évenként legalább egy hónapig, de sokszor több hónapig is, katonát ne tartson; hiába hozta fel, hogy a legkisebb ház sem bir a természetbeni katonaszállásolás terhetől, kevesebb, mint 16 forint váltságbérrel szabadulni; hiába mutatta ki, hogy városokon, különösen Debreczenben is, a rendes házadón felül, a legkisebb ház is, katonaszállásolás czimén legkevesebb 16 forint évi adót fizet az államnak. Mindezek elhangzottak, a pusztába. A jobboldal bezárá füleit.

Bezárta füleit és szívet, még azon pótlék elől is, melyet Molnár György debreczeni képviselő indítványozott:

Ó ugyan is azt indítványozta, hogy ha földbirtok után választó lehet az, ki 16 frt földjövdelem után van megadóztatva, és így a mostani adórendszer és adólab szerint 4 frt 77 kr adót fizet, — azoknak, a kik házzal is, földdel is bírnak, együttes adóik vétesenek tekintetbe, és így választók legyenek, ha házaik és földjeik után együtt, annyi adót fizetnek, mint azon földbirtokosok, a kik 16 frt földjövdelem után róvatnak meg;

Az utóbbi kívánt pótlék így hangzott:

c) kik házat is földet is bírnak ugyan, de nem oly házat, mely az a) pont értelmében, s nem annyi földet, mely a b) pont alapján megadná nekik a választójogot: szintén választó joggal bírnak, ha házuk és földjeik után együtt, annyi adóval róvatnak meg, mennyit a b) alatt jelzett földbirtokosok tartoznak fizetni.“

Ez indítvány igazsága annyira világos, hogy azt a jobb oldal czáfólasba sem merte venni, jónak találta agyon hallgatni. Pedig, hogy mily nagy horderejű volna, igen sok polgárra nézve oly városokban, hol az egy vagy két lakrésztű házzal bírók szőlővel, kaszálóval, luczernás földdel, vagy kevés szántófölddel is bírnak, főleg Debreczenben, hol a házatani földek a házzal egy jogi testet alkotnak, s attól el sem is választhatók, igen könnyű belátni.

Ez indítvány elfogadása által igen sok sérelem meglett volna orvosolva, és igen sok oly házzal is, földdel is bíró honpolgár, aki bizonyára nem szereti kevesébe sem a hazát, sem a közrendet és békét, mint az a másik, a kinek vagy egy szobával többet számláló háza, vagy párköblössel nagyobb földje van, nem szorítottat volna ki legszentebb választói jogából.

Hiába volt minden igyekezete az ellenzéknek. Leszavaztatott. — A központi bizottság szövegét elfogadta 153. elvetette 124 képviselő. És így az ellenzék 29 szótöbbséggel legyőzetett a jobboldal által.

Fájdalom, hogy számos baloldali nem volt jelen. Ez is oly ügy volt, mire elkeseredett szívvél mondjuk a nagy rómaival:

„Victrix causa diis placuit, victa Catoni.“

* A baloldali kör f. hó 12-én d. u. értekezletet tartott.

* A zágrábi „Obzor“ a horvát nemzetiségi tulzók lapja, leczkét ad Polítnak beszédeért. Érdekes, hogy a szerbek taktikáját szövetségeseik, a horvátok is elítélik. A horvát lap különben a következő okos dolgot mondja: „A bölcs hazafi népének közművelődési fejlődésén működnek, mert csak ily módon lehet a magyarral jogegyenlővé.“ Eltekintve, hogy a jogegyenlőség most is tény, bizonyos, hogy az idegen nemzetiségek az államéletre való befolyásának csekélyebb volta — épen e rétegek műveletlenségének következménye.

* Trefort miniszternek a zsidó küldöttséghez intézett válasza alkalmából írja a „Hon”: „Valóban megdöbbentünk rajta, mert oly alkotmányellenes álláspontot hirdet az, hogy ezt még Trefort vakmerőségétől sem vártuk. Mi óhajtuk és akarjuk a rabbi-seminarium felállítását; de nem épen oly életkérdés az, hogy őszig halasztani ne lehetne és a miatt a „salus reipublicae” igazolná az alkotmányellenes cselekedetet. Már pedig Trefort ezt szándékozik elkövetni, ha oly ügyet, melyet épen határozathozatal végett maga tartott szükségesnek a törvényhozás alkotmányos tárgyalása alá terjeszteni, most önhatalmilag épen azért intéz el.

* A román és szerb gabnaneműekre már kimondott vámmentesség megszüntetése tárgyában a keresztes miniszter megtette a szükséges intézkedéseket. A vámmentesség, a törvényhozás által elfogadott törvény értelmében folyó évi szeptember végeig tart, s csak azon esetben szüntethető meg e határidő előtt, ha az osztrák kormány magára vállalná egy ily intézkedésért a törvényhozás előtti felelősséget.

* A „Ref.” szerint az a hír terjedt el, hogy a választási törvényjavaslat nem fog végig tárgyalatni, sőt hogy az ülészak már a jövő pénteken be fog záratni. Az „Üng. Corr.” azonban azt jelenti, hogy a kormány el van tökéltve addig szét nem ereszteti a házat, míg a törvényjavaslat végig nem tárgyalatik.

* Milán szerb fejedelem f. hó 11-én éjjel utazott a fővárosra keresztül; barátságos fogadására az előkészületek megvoltak téve.

* A büntetések kölcsönös kiadása iránt az orosz és a magyar-osztrák kormány közt kötendő államszerződésre vonatkozó tárgyalások folyama nagyon előre haladt, mert a magyar-osztrák kormány szakközegeinek véleménye szerint kidolgozott javaslat a közös külügyminiszterium útján az orosz kormánynak megküldött, s ez utóbbi által oly megjegyzéssel küldött már vissza, miszerint ezen javaslat határozatait nehány pont kivételével elfogadja.

Külföld.

— Franciaország. A legújabb érkezett francia lapok, a versaillesi kamarának többször említett zavaros ülését vereségnek tekintik úgy a kormányra mint a nemzetgyűlésre egyaránt. Páris képviselő napirendének elvetése megérdemelt lecke volt a miniszteriumra nézve, mely Mac-Mahon háta mögé igyekezett magát elszécszolni. Az egyszerű napi rend azért lett elfogadva, hogy a sajnálatra méltó válság elkerültesse. — Az „Köln. Z.” levelezője írja, hogy a különböző napi rendek közt volt egy, mely nem került vita alá, s így a hírlapokban sem említettett fel. Ez a Thiers pártjától, sőt magától Thierstől származott, s a következőleg hangzott: „Az nemzetgyűlés fentartja magának azon jogot, hogy határozatait (tehát a novemb. 20-ikét is) magyarozza, s napi rendre tér át.” Ez egyenesen támadás volt Mac Mahon ellen, és főleg annak jun. 28-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Egy tallér.

Bűnügyi történet.

(Németből.)

(Folytatás.)

„Nem Henrik, hanem kéni akarok, siess a kapitány után, s engeszteld meg őt, s tarts meg benne egy hü barátot. Nem tudom, mi történt köztetek, de tudom, hogy a kapitány ok nélkül nem viselné magát ily szigorúan irántad.”

„Hát csak hadd menjen,” felelé a báró durva hangon. „Ő sem jobb, mint a többiek. Elélhetek nála nélkül. Csak te maradj hozzám hü Fritz, a többi egész világgal nem gondolkod. S mégis sajnálom, hogy a kapitányt elvesztettem. A céltáblául használt tallért, a mai gonosz delután emlékére meg fogom tartani, nesze Miska, itt van egy más tallér, s még kettő hozzá; és most kotródjál, s ne lássalak többet a kastélykertben.”

Miska elvette a pénzt, a nélkül, hogy megköszönte volna, még csak rongyos kalapját sem emelgette meg, s a mint a báró öccsével távozott, vad, gyűlöletes tekintettel nézett utána.

III.

A kabelvitzki kastély a mérföldekre elterjedő sorstau pusztaságon fekszik; csak néhány száz hold homokföld tartozik a kabelvitzki nemesi birtokhoz, ezenkívül azonban mintegy 3000 hold nagyszerű erdőség.

A kastély egy nagy, épen nem szép épület. Építője Streit Frigyes ezredes, Streit őrnagynak nagyatya, ki soha

kán kiadott napiparancsa ellen. Mac Mahon e támadásra megfelelt üzenetében, hogy 7 évig meg akar maradni, minisztereit meg akarja tartani, s ezek által akarja bemutatni a törvényeket, melyeket alkalmasoknak tart a septennat szervezésére. Ez által a pártharcban állástifoglalt, s most bevándoró, hogy miképen fog a kamarához való viszonya tovább alakulni.

Legújabb hírek szerint most már komolyan foglalkoznak a kamara feloszlásával. A jobb közép két képviselője fogja benyújtani a feloszlási indítványt, s azt Mac Mahon és miniszteriuma pártolni fogják.

— Spanyolország. A német és osztrák lapok az utóbbi pár nap alatt igen sokat foglalkoztak a szerencsétlen Schmidt kapitány leglyukolásával. Miután az illető porosz alattvaló volt, kíváncsiak vagyunk, hogy a német császári kormány minő elégtételt fog venni az ártatlan vér kiontásáért. Több lap megjegyzi, hogy ha ez eset angol alattvalóval történt volna, elég ok lennét a polgárháborúba való beavatkozásra. — A carlisták hitvány embertelen eljárását elítéli minden lap, kivéve a clericális lapokat, melyek fejvesztett tébolyodottsággal igyekeznek mentő okokat feltalálni a carlisták eljárásának színterére. — Santanderből érkezett hírek szerint az éjszakai spanyol hadsereg reorganizációja már végrehajtott.

— Anglia. London politikai köreiből feltűnő okoz az, hogy Gladstone, ki bukása óta teljesen nyugodtan viselte magát, megérkezett a fővárosba, s már kétszer beszélt a parlamentben. Mindakétszer vallásügyi előterjesztésekről volt szó, s a szabadelvű párt vezetője, mindakétszer a szabadelvű irány ellen lépett fel. A bill, mely ellen szónokolt, nem a kormány által lett beterjesztve, hanem a canterbury érsektől származott, s minden szabadelvű felsőházi tag által pártoltatott.

— Dánia. Laaland sziget is vasuthálózatot nyert már, s az jun. 30-án adatott át a forgalomnak. Fridericiában és Koppenhágában a fridericai csata 25 éves évfordulati napját július 6-án nagy ünnepélyességekkel ülték meg.

— Oroszország. A brüsseli conferentián Oroszországot Joanini báró fogja képviselni.

— Persia. A világi és egyházi hatalom közötti harc itt is megindult. A persa clerus mindent elkövet hogy Mirza Husszein khán reformjai keresztül vihetők ne legyenek, pedig a khán jelenleg igen nagy kegyben áll a sah-nál. Az clerus részéről felzúgott néptömegben fenyegetések hangzottak, a sah élete ellen, ha Mirza Husszein khántól bizalmát meg nem vonja. A sah e fenyegetésekre számüzetésekkkel felelt.

Egyenlőség a törvény előtt.

Berger Vilmos alfelügyelő a Margit-szigeten, mult év decemberben az állásától felmentetvén, végkielégítést három havi fizetéssel kintált meg. Berger ezt nem fogadta el, hivatkozván az igazgatósággal szóbelileg kötött öt évi szerződésre, — s perutrá lépett. Ügyvédje dr. Schulhof Géza a pest-lipótvárosi járásbírósnál benyújtá a panaszlevelet, melynek másolata József főhercegnek lön kézbesítve, ki annak átvételét sajátkezűleg ismerte el. A jul. 8-án megejtett tárgyalásnál, alperes ügyvéde a kézbesítés modora, s a járásbírósnak illetékessége ellen tett kifogást, miután az uralkodóház tagjai részére való kézbesítésre nézve egyedül a bécsi legfelsőbb marschallhivatal illetékes. Dr. Schulhof Géza azt felelé, hogy nincs oly magyar törvény, mely ily ki-

sem találta oly kellemesnek a tartózkodást Kabelvitzben, hogy lakását ott állandósította volna. Ő az udvarnál élt, s csak tavaszkor a vadászati idény kezdetekor, s néha-néha téiben rándult birtokára, melyet egy felügyelő kezelésére bízott. Miután a régi kastély félig rom volt, a melynek a kiépítése sokba került volna, egyszerű vadásztanyát épített, melyben néhány szoba tartatott fen, a többi a felügyelő lakta. A kastély helyéül egy magaslatot választott, úgy hogy az új épület ablakaiból be lehetett látni a messze vidéket, míg a régi kastély elhagyatva, a kert által körvezeve, lent a mélységben állott. — A régi gazdasági épületek, melyek a nélkül is roskatag állapotban voltak, lebontattak, a kertépület közelében ujjakkal pótolattak. Ezek örökölték aztán a kabelvitzki kastély nevezetét.

Midőn Streit ezredes elbocsátását hirtelen megkapta, kedvetlenül vonult vissza az udvartól, és lakását állandóan Kabelvitzbe tette. A vadászlak két szárnyépülettel megnyagyobbítottatott, s a felügyelő új lakhelyét nyert. Azonban a kabelvitzki kastély ez által szépségben nem, de kényelemben nyert, a mit az ezredes leginkább óhajtott is. Neki mindegy volt, hogy a régi vár teljesen romba dől, hogy a kastélykert elkietlenedett, s a bomladó falazat körül áttörhetlen sűrűség képződött.

Az ezredes halála után évekig lakatlan maradt a kabelvitzki kastély; borzadályal emlékezett vissza az ezredes egyetlen fia, azon szomorú ifjúkorra, melyet ott átélt. A vadászat ingere nem tudta őt Kabelvitzbe vonni, mert nem volt vadász. Folyvást az udvari élvekre gondolt, és bár ő is, még előbb mint atya, bocsátatott el, katonai pályáján csak a kapitányságig vitte, mindazonáltal a városban maradt. Itt pazarolta el birtokainak dus jövedelmét kéjlelő lakmározások közepette; elpusztította volna az egész atyai vagyont, ha ebben a majorátusi törvény nem gátolta volna. Midőn megvénülve elhalt, egyetlen fiának, Streit Frigyes őrnagynak nem hagyott egyebet

váltóság helyzetet az uralkodó ház tagjainak, a melyben magyar földbirtokosok megengedne, ennélfogva a fontjelölt járásbírósnak illetékessége valamint a kézbesítés modora ellen a legcsekélyebb kifogás sem lehetséges. Bosics bíró elfogadva panaszos képviselőjének indokait, magát illetékesnek mondta. Ez ellen azonban panaszolt képviselője semmisségi panaszt jelentett be.

Nemzetközi gabnavásár Budapesten.

Miután a nemzetközi gabnavásárra számosan jelentkeztek, az alulirt bizottság elég téres és alkalmas helyiségről gondoskodott, melyben za, a f. é. jun. 27-én kelt hirdetéshez képest f. é. augusztus 3-án az „Ujvilág”-ban (Tüköry-gát) fog reggeli 8 óraker megnyitani. A tőzsde titkársága e napon a gabnavásár helyiségében viszi hivatalát és kívánatra a legnagyobb készséggel fog felvilágosításokkal szolgálni és szokványfuzeteket rendelkezésre bocsátani. Sürgönyök és levelek felvétele s kiadására a gabnavásár helyiségén távirda s postahivatal fog nyitítani. A gyors átszolgáltatás végett czélszerű lesz a leveleket és sürgönyöket „Budapest gabnavásár” alatt czimeztetni. Belépti jegyek augusztus 1 és 2-án délelőtt a tőzsde titkárságánál, augusztus 3-án pedig a gabnavásár bejáratánál válthatók 50 krért. — Vidéki s külföldi látogatók felkérnek, hogy neveiket a bejáratnál kitett idegenek könyvébe bejegyezzék. A gabnavásár látogatói a legtöbb magyarországi vasut részéről a visszautazáskor 50% leengedésben részesülnek. A kik ezen kedvezményt igénybe akarják venni, az illető igazolványt a beléptijegy szelvényének előmutatása mellett átfogják vehetni a tőzsde titkárságánál. 10 frtnyi díjért külön hely jelöltetik ki a gabnavásáron asztallal és székekkel. Ily székre f. júliushó 25-ig jelentkezhetni levél útján a tőzsde titkárságánál. Budapest, 1874. jul. 10-én. A budapesti áru- és értéktőzsde bizottsága.

A debreczeni gazdasági felsőbb tanintézet hallgatóinak idei kirándulása.

(Folytatás.)

Már e vidéken sűrűbben kezdünk találkozni nekünknek zatyankúriaival, kik leginkább faszenet szállítanak a közeli vasgyárakba. Pelsőcz alatt megpihentünk, gyönyörködve a néhány perczig tisztán látszó Kárpátokban; azon szerencsében részesültünk ugyanis, hogy fölöztünk borongós volt a láthatár, s a lomnczi, csucst pedig megaranyozták a napsugarai, mi valóban a legszebb látványt nyújtá.

Pelsőcz igen csinos kis város, a sóshegy alatt, gyönyörű kilátással kelet felé, mellette szakad a Csetnek a Sajóba, az államvasut indóháza tul van a Sajón; a városban jóvalól vendéglő szépen berendezve; megérzik rajta, hogy nem az alföldön vagyunk.

Az államvasuton haladtunk Rozsnyó felé, itt már mindenki feleli, hogy lassan mozzunk, még lassabban szeretne menni, szeretne megállani és órákig gyönyörködni e nagyszerű vidék szépségeiben; a vasut folyton a Sajó völgyében kanyarog. kétoldalon magasra emelkedő hegyek sűrűn benöve lombos erdővel. Néhol a hegyek között, hol azok megszakadnak, oldalra nyíló mély völgyekbe téved a szem, melyekben tarka csordák és juhnyájak legelnek, itt ott a vadászlakok, néhol gyárak képeznek nyugpontokat. Oly szép e vidék, hogy ha ez a külföldön volna, hegymászó turisták rajongának körül.

hátra, mint a majorátusi vagyont, melyet el nem adhatott, s mely oly rosszul volt kezelve, hogy már csaknem semmi jövedelmet nem hajtott.

Streit Frigyes őrnagy legjobb éveiben volt akkor, midőn örökségét elfoglalta. Fényes katonai pályára volt biztoskilitása, mert mint fiatal tiszt a szabadságharcokban kitiintette magát, s ennek folytán csakhamar előléptetett. Bár testtel lélekkel katona volt, mégis kényeserítve érezte magát atya halála után elbocsátását kéni, hogy kötelemeinek — melyeknek teljesítése kötelessége volt — eleget tehessen.

Atya óriási adósságot hagyott hátra, melyeknek átvállalására az örökös törvényes kötelesség nem kényeseríté, mindazáltal atya emlékének és neve becsületének vélt tartozni azzal, hogy a meghaltak számtalan hitelezőjét kielégítse; de hogy ezt tehessen, husszu, hosszu időre le kellett mondania minden élvezetről; nem élhetett többé a fővárosban rangjához illően, s munkásságát elhanyagolt jószágai jobb kezelésére kelle fordítania.

Megfeszített fáradságra és erős nélkülözésre volt szükség, hogy a Streit névnek becsülete tisztán megtartassék.

Az őrnagy minden haborás nélkül meghozta a nehéz áldozatot. Bucsut vett és Kabelvitzbe költözött; a csalárd felügyelőt ki atya jóhiszeműségét csufol kizsámanyolta, elűzte; birtokai kezelését maga vette által, és meglepő rövid idő alatt sikerült neki, szorgalom, megtakarítás, s birtokainak czélszerű igazgatása által, az atyai adósságokat törleszteni. Fáradságának és szerencsés eredményét első helyen sógorának, Stern titkostonácsosnak köszönheté, ki szóval, tettel segélyére volt; hálás köszönettel adózott annak, kit ezelőtt, mert ősi nemes családjába tolokodott — gyűlölt, és ezen haláját sógorának halála után ennek egyetlen fiára, Stern Fritz doktorra ruházta át.

(Folyt. köv.)

Rozsnyó felelőse horka vára, valóban épnek látszik, t a vidék regénye

Általában lehet képzelnik reá, mert nem a környezőben árnyékolt megragadják a

Még közelekel kötni, kiránlomba, melyet a közbejött akad

RozsnyónNehrer ur szegzolt, körülbelőlnómunkás doigozesen 20 ló eszeg; a hengereoltak mint teljgoll szegek aprkell beseperni

lehet, mert a nekünk nagy szcsupán csak anna tisztaság benn

Egy börgyházigazda készsgyártmányával aért is a királytókintése után me

Rozsnyóngyalog indultunkközlekedés mégórai sebes menértünk Dobsinár

Jobbról a Jasserkel, balról a Sajmelyeken egymárröb vashamorkfalvak lakossai

De most kDobsinától Iglőigmiután Dobsinárkedtünk a jégbaérdemli egy mag

a kik regényesködne. A Sajótaz ó kanyargásaban indultunk

vargabetűt csinálkon emelkedő deszerü a várost, melybe lenézni

gas hegyek, sűrűerdővel; a hegylyek körül felhalakupok hoz közéközletről azonban

ki és be, mint kaánnnyal és feszelet. „Szencse felbányák, Dobsinaszik rajta, hogy

most is oly pommikép nem lehetkélyebb épületek

azt kérdezné, hóbányába is beteklönben addig isványt hordókba r

vagyunk képesekbaltot, mint az avesszük a kész

Körülbelőlkeztünk a jégbarzeti ritkaság vá

A magyar középponti válaülésének határozatnak mindazotmunka megvásáember vér el-é

átizzadások (exvizsgálatához és

használásához, h

bizás végett f. urnal (Budapestzenek. A 6-8munka jutalma, 4forint, mely összfog kiszolgáltatni5-én. Dr. Nendtlasztmány elnökejegyzője.

z tagjainak, a meny-
gedne, ennélfogva a
valamint a kézbesi-
fogás sem lehetséges.
viselőjének indokait,
en azonban panasza-
jelentett be.

Budapesten.

sára számosan je-
térés és alkalmas
a. a f. é. jun. 27-én
ztus 3-án az „Ujvi-
8 órákor megnyit-
a gabnavásár helyi-
a legnagyobb kész-
üni és szokványfü-
rgönyök és levelek
helyiségén távirta s
átaszolgálatát végett
gyönyöket „Budapest
pti jegyek augusztus
rságánál, augusztus
l válthatók 50 krért.
retnek, hogy nevei-
nyvébe bejegyezzék.
magyarországi vasut
ngedésben részesül-
ybe akarják venni,
zelvényének előmu-
sde titkárságánál. 10
a gabnavásáron asz-
hó 25-ig jelentkez-
nál. Budapest, 1874.
éktársaság bizottsága.

Tanintézet hallga- ása.

ink találkozni ne-
b faszenet szállita-
latt megpihentünk,
án látszó Kárpátok-
ugyanis, hogy fő-
mniczi, csucso pe-
valóban a legszebb

a sóshegy alatt,
te szakad a Cset-
a tul van a Sajón;
berendezve; meg-
gyunk.

zsnó felé, itt már
k, még lassabban
s órákig gyönyör-
n; a vasut foly-
étoldalon magasra
ps erdővel. Néhol
nak, oldalra nylló
ekben tarka csor-
vadászlakok, né-
ly szép e vidék,
ászó turisták ra-

et el nem adhatott,
ár csaknem semmi

veiben volt akkor,
atonai pályára volt
abadságharcokban
nar előléptetett.
nyerszerítve érezte
kérni, hogy kö-
telessége volt —

tra, melyeknek át-
ség nem kénysze-
veve becsületének
mtalan hitelezőjét
u, hosszú időre le-
m élhetett többé a
ságát elhanyagolt

nélkülözésre volt
e tisztán megtar-

meghozta a nehéz
öltözött; a család
ol kizsámanyolta,
által, és meglepő
megtakarítás, s
az atyai adósságo-
ncés eredményét
pácsonak köszön-
hálás köszönettel
nes családjába to-
rának halála után
ra ruházta át.

Rozsnyó felé a vasutól jobbra látszik Krasznahorka vára, valószínűleg gonddal ápolják, mert egészen épnek látszik, tornyaival és rovátkos varfokaival emelve a vidék regényes búbját.

Általában kedvesebb vidéket mint a rozsnyói alig lehet képzelni A „szelid regényes“ fogalom nagyon il-lik reá, mert meredező kopasz szirtek alig vannak, hanem a környező közepmagas hegyek, különböző színben árnyékolat lombos erdeikkel, tágasabb völgyeikkel, megragadják a kedélyt.

Még közelebb ismeretséget is akartunk e vidékkel kötni, kirándulni a Krasznahorka váráljai uradalomba, melyet a gr. Andrásyok bírnak, de ez hirtelen közbejött akadály miatt elmaradt.

Rozsnyón másnap korán elindultunk, megtekinteni Nehrer ur szeggyárát, melyben korommal feketére mázolt, körülbelül 50 fú gyerek, valamint több férfi- és nőmunkás dolgozik. A gépezetet gőz és víz hajtja összesen 20 ló erővel, meglepő gyorsasággal készül a szeg; a hengerezett vaslemezek szemünk előtt vándoroltak mint teljesen kész, megolvasott papírba csomagolt szegek apró hordókba; melyekért csak a bankót kell besoperni Nehrer urnak a vasárútsóktól. Jó üzletet lehet, mert a tulajdonos nagy vagyont szerzett utána, nekünk nagy szíveséggel mutogatott meg mindent s csupán csak annyi megjegyzésünk lehet a gyárra, hogy a tisztaság benne jobban is ápolható lenne.

Egy bórgyárt is megtekintettünk, hol a szives-házigazda készséggel magyarázott és vezetett körül, gyártmányával a bécsi kiállításon kitüntette magát, mi-ért is a királytól aranykeresztet kapott. A gyár megte-
kintése után meg is vendégelte a kompániát.

Rozsnyón ismét vándorbotot vettünk kezünkbe, gyalog indultunk Dobsinára, mert az épülő vasuton a közlekedés még csak a jövő hóban fog megnyílni. Hat órai sebes menés után folyvást a Sajó partján haladva értünk Dobsinára. Ez ut is igen szép vidéken vezetett. Jobbról a Jassenova erdőség közep magasságu hegyekkel, balról a Sajó völgy több apró patakokkal szelelve, melyeken egymást érik a malmok, papírgyárak és apróbb vashámorok, regényesen szétszórt épületekkel; a falvak lakossai már itt mind tótl beszélnek.

De most következett utunk legnagyobb részé Dobsinától Iglóig. Erre egy egész napot szántunk, s miután Dobsinán halva magunkat kipihentük, felkerekedünk a jégbarlang felé. Ezen részlete utunknak meg-
érdemli egy maga, hogy messziről ideutazzanak azok, a kik regényes vidékeken való utazásokban gyönyör-
ködnek. A Sajótól itt végbucst vettünk, eddig folyvást az ő kanyargásait követtük, de most ellenkező irány-
ban indultunk Dobsinától keletre, de csak azért, hogy vargabetűt csinálva felmászhasunk a város felett észak-
on emelkedő dobsinai erdőbe. Innen nézni legnagyobb-
szerű a várost, egy mély katlan fenekén terül az el-
melybe lenézni majdnem szédületes; köröskörül ma-
gas hegyek, sűrűn benőve lombos de különböző nemű
erdővel; a hegyoldalokon sok helyütt kis épületek, me-
lyek körül felhalmazott kötörmelék kupokban hever. E
kupok hoz közel kis jukákat vehetünk észre; —
közérlől azonban láthatjuk miként jár az ember rajtuk
ki és be, mint kaptár oldalán a munkás méhek, csá-
kánnyal és fészegető szerszámokkal törve a hegy kebe-
lét. „Szencse fel!“ hangzik mindenütt, mert ezek kobalt
bányák, Dobsina városának kincses ládái. Meg is lát-
szik rajta, hogy sikerrel szipolyozza a hegyet, mert
most is oly pompás városházát épített a főtér közepén,
mikép nem lehetne csodálkozni rajta, ha a többi cse-
kélyebb épületek látása után valamelyik idegen atyai
azt kérdezné, hogy hol készült ez a ház? Egy kobalt
bányába is betekintettünk s ott láttuk — a mit kül-
lönben addig is tudtunk — hogy a kibányászott ás-
ványnt hordókba rakják s elküldik Angliába mert mi nem
vagyunk képesek idehaza belőle ugy előállítani a ko-
baltot, mint az angolok. a kiktől aztán mi ismét meg-
vesszük a kész anyagot.

Körülbelül három órai utat tettünk, mire megér-
keztünk a jégbarlang elé, itt tehát ismét egy tevé-
szeti ritkaság várt reánk.

(Folyt. köv.)

Nyilvános felhívás.

A magyar orvosok s természetvizsgálók állandó középonti választmánya f. évi június 13-án tartott ülésének határozata következtében tisztelettel felhí-
vatnak mindazon szakférfiak, kik vállalkoznának oly
munka megadására, mely alapos utmutatást adjon az
ember vér el- és kiválasztások (se-et excreta) ki- és
átizzadások (ex-et trans-udata) vegytani s górsó-
vizsgálatához és a betegnél kórismei segédeszközül fel-
használásához, hogy nyerendő, bővebb utasítás s meg-
bízás végett f. é. július 30-ig Rózsay József orvos
urnál (Budapest Deáktér, Gyertyánfy-ház) jelentkez-
zenek. A 6-8 nyomtatott ivre terjedhető alkalmas
munka jutalma, a Rózsay-féle pályadíjból kétszáz o. é.
forint, mely összeg az írónak a jövő évi nagy gyűlésen
fog kiszolgáltatni. Kelt Budapesten, 1874. július hó
5-én. Dr. Nendtvich Károly az állandó központi vá-
lasztmány elnöke. Dr. Gerlőczy Gyula, az állandó k. v.
jegyzője.

Az új-Pesti zendülés.

E botrányos perben az ítélet szombaton, július 11-én hirdettetett ki a pestmegyei ház nagytermében. A végtárgyalás június 22-én vette kezdetét, s így té-
hát 20 napot vett igénybe.

A tárgyalás tényállás törvényszéki megállapítása után az ítélet következő büntető cselekményekké mi-
nősíté az új-pesti zendülés alkalmával törtéteket: ál-
hírtérjesztés, büntettek elkövetésére való izgatás, szán-
dékos kártétel, gyújtogatás, rendőri közegek bántalmazása, zendülés, nyilvános erőszakoskodás, lázadás, rab-
lás, és gyilkossági kísérlet. E büntettek egyike vagy
többjéért el lettek ítélve:

Négy vádlott, még pedig: Csömör Ferenc a czi-
gány. Reszel Antal, ifj. Tóth János és Vágás Lajos
mint főzinkosok hat-hat évi börtönrre. Öt évi börtö-
nre ítéltettek: Kisbugyi István, Seres János, Paulovics
Pál és Tamáskovics Pál; négy évi börtönrre ítélt-
ettek: Alföldi József, Kovács János, Váner Ferenc
és Varga József. Három évi börtönrre: Alt Gusztáv,
Karlsdorfer Ferenc, Pilloher Agoston és Kiss Mihály
két évi börtönrre: Hencs József, Lapszki József és Szop-
óczi János; másfél évi börtönrre: Antin István, Baltha-
user Antal, Beck Pál, Horvá. Ferenc, Götter Anna
Lőrinc János, Metzler Ferenc, Mészáros Ferenc, Széché-
nyi Mihály (kit a kir. ügyészség felmenteni indítvá-
nyozott), Szarka Károly, Vurmbauer József és Mária;
egy évi börtönrre: Bíró J., Erdélyi Róza, Futó Tamás,
Lőrinc Borbála, Peutz Ferencné, Szinek Ferenc, Tak-
ács Dénes, Takács Fülöpné, Czéhmetayer Ferenc és
Strom,lla Mária. Azonkívül ellettek ítélve: Bóka István,
Rotter Mihály, Tóth Sándorné és Winter Nándor hat
havi, Bobek Mária és Katalin, Csillár András és neje,
Ráth Zsigmond és Tóth Julia nyolcz havi, Kecskeméti
Katalin és Erzsébet öt havi, Drobina György, Ehren-
beck József, Klauzsnay Pál, Keiner Bernát, Luzsák Ist-
vanné és Vimpek Gyula négy havi, Vimpek Sándor há-
rom havi, Imre Erzsébet és Mária hat heti, végre Stie-
ber Ede egy havi börtönrre. Hanusné 1000 ftnyi pénz-
bírságra vagy meg nem fizetés esetében három havi
fogságra ítéltetett. Az ekként elmarasztaltak száma 66.
A többiek felmentettek, még pedig dr. Boszkovics Ala-
jajos tényálladék hiányában, a többi felmentés bizonyí-
tékok hiányában vagy elégtelenségből mondatott ki.
Blum Adolf észbeli állapotának orvosi megvizsgálása el-
rendeltetik. Sipos adóvégrehajtó szabálytalan eljárásá-
nak megfenyítése végett az iratok a pénzügyminiszter-
iumhoz fognak felküldetni; a „Neues Pester Journal“
többször említett ügyében a kir. ügyészséget illeti a
hivatalos eljárás, határozatuk végre, hogy Csathós és
Smelkó pandurok vitéz eljárása megjutalmazás végett
a pestmegyei hatóságnál fog jelenteni. Dr. Boszkovics
Alajos által a Sternéle szeszgyárban elkövetett ellen-
szegülés miatt a már jun. 19-én azért bünösnek mon-
dott vádlott 4 havi börtönrre ítéltetett. A kir. ügyész,
a vádlottak (háromnak kivételével) és a védők ezen ítélet
ellen a kir. táblához fellebevezvén, a törv. szék rendeleté-
re a két évi börtönrre (vagy annál többre) ítélt és eddig
szabad lábán maradt vádlottak azonnal letartóztatottak. Az
ítélet kihirdetése reggeli 9 óratól d. u. 2 óráig tartott.

HELYI HIREK.

== Révész Bálint forrón szeretett püspökünk teg-
nap az esti vonattal jó egészségben visszaérkezett hve-
vei közé. A szeretett püspök a máramarosigetti lyc-
ceum érettségi vizsgáira jelent ott meg s utközben
minden vasutállomáson üdvözlő szónoklatokkal fogadta-
tott. Lehetetlen elismerésünket nem fejezni ki az észak-
keleti vasut igazgatósága iránt, mely ugy intézkedett,
hogy a vonat mindenütt annyi időt töltött, a mennyit
a fópásztor iránti kegyeletes tisztelgések igénybe vet-
tek. Valódi ünnepnak voltak azok, melyeket fópász-
torunk M.-Szigeten töltött, hol is az egyházi s tanári
testületeken kívül küldöttségileg tiszteltek nála a
főispán, alispán, a megyei tisztviselőkkel, valamint a
törvényszék is, élén az elnökkel. A fópásztor Nagy
István nváradí lelkész, Nyiri Péter esperes és Bodossy
Pál püspöki titkár kísérték. Buday Ézsaiás püspök ha-
lála óta nem részesült ezen egyházmegye püspöki lá-
togatásban. Az ünnepélyességeknek nem volt vége-
hossza, mindeuki párt és valláskülönbőség nélkül sietett
meghozni a várva-várt szeretett férfinak a tisztelet és
nagyrebecsülés megérdemelt adóját. Volt kirándulás
a sóbányába is, mely ki volt világítva s ott a kedves
vendéget a Rákóczy-induló lelkesítő zenéjével fogadták.
— Az ünnepélyességek egy részének lefolyásáról a
„Máramaros“ jul. 11-ki számából a következőket kö-
zöljük:

„A szigeti ref. egyház hívei, a város e derék
polgársága, külön és másképp is ki akarta tüntetni, hogy
a jeles fópásztor iránt mely tisztelettel viseltek. Hir-
telenében aláírási ívet nyújtottak s ezen oly tömeges
ívet a jelentkezők száma fáklyászene létrehozására,
hogy e hó 8-án este egész váratlanul a legfényesebb
ilyen tisztelegés történt a szigeten. Kilencz óra
tájban este felharsant a szlatinai sóvágók zenekara a
piacon, meggyújtattak a fáklyák s elláthatlan tömeg-
től kísérv haladtak a tisztelgők a főtútczán végig, foly-
tonosan éljenzve tisztelők tárgyat. A püspök ablaka
alatt, lobogó fáklyától s nemzeti zászlóktól körülveve,
Szarka József lelkész szólalt meg. Elmondta ékesen,
szívből jövő meleg szavakkal, hogy ez a polgári tisz-

telet senkinek a rendeletéből nem jő, hanem a roma-
latlan igazi ragaszkodásnak s épen ezért, nagybecsű
bizonyítéka az. Elmondta, hogy ez a derék polgárság
felkérte őt érzelmeiknek tolmácsolására, mely rövid
szavakban annyiból áll, hogy a mindenekre gondot vi-
selő nagy isten a fópásztor vidám erőben és egész-
ségben a vallás, a nevelés, emberiség és haza szent
ügyeinek igen soká éltesse.

A mit az üdvözlő szavakra a püspök ur felett,
azt híven leírni ne is kísérv meg senki. A ki jelen
volt és hallotta a meglepetés azon sokféle nyilvánításait,
melyek minden irányban tettek, arra nézve felejteth-
len lesz e szép jelenet örökké. Arany igazságok voltak
szavai mind s e mellett lelkesítő, vigasztalók, föleme-
lők. Mikor beszédét végzé: nem akart az éljenzés szünni,
nem a közönség oszlani sok ideig, s midőn elvonult is,
hazafias dalokkal ment a mintegy 2000-nyi tömeg egész
a piaci kiindulási pontig. — Másnap a püspök négy
órákor már kocsin ült s délig megjárta a regényes po-
lyánai furdót. Jövet Szaploneczay József vendégszerető
házánál volt tiszteletére ebéd rendezve, a hol a me-
gyének majd minden kitünő fia jelen volt, s nem hi-
ányzottak a lelkes elismerő poháremelések sem. Az
állami tanítóképezde, a róm. kath. gymnasium s az
„Erzsébet“ nőnevelde felkeresése is főgondjai közé
tartozott a kiváló figyelmű püspök urnak.

* A dalárda tegnapelőtti estélye a Király-féle
vendéglő nyári étkezőjében kitünően sikerült. Közönség
ez alkalomra szép számmal jelent meg s az előadott
énekdarabok a legzabatosabban énekeltek. Az estély
föltiz órákor vette kezdetét s tartott csaknem éjfélig.
Daláraink tíz énekdarabot léptek fel, melyek közül a
közönségnek a következő művek tetszetek leginkább:
„Szabadsággal“ Huber Károlytól, ugyancsak ezen szer-
zőtől „Olyan a te dalod“, s a „Száműzött“ Váray Fe-
renczétől. Szünetek alatt Balázs Kálmán jó zenéje fo-
kozta az estély élveit. Óhajtható volna, ha a dalárda
minél gyakrabban nyujtana a művelt közönségnek al-
kalmat ily szórakozásra.

== Hódmezővásárhelynek is jut azon szerencséből,
hogy szeretett fópásztorunkat Révész Bálint püspököt,
kinek Máramaros-Szigetről hazaérkezett fentebbi új-
donságunkban jeleztek, falai közt fogadhasse és üdvö-
zölhesse. Azon hitben vagyunk, hogy ezen útjában is
ugyanazon nemes lelkesedéssel és tisztelettel fog fo-
gadtatni, mint a minőnek kedves emlékei feledhetlenné
teszik előtte a máramarosi utat. A fópásztor a hódme-
zővásárhelyi gymnasium érettségi vizsgáira holnapután,
azaz szerdán fog elindulni Debreczenből. Térjen vissza
közönség vidáman, elégedetten, jó egészségben, tiszta szí-
vünkől kívánjuk, városunk összes lakosságával együtt.

* Meghívás. A debreczeni iparos ifjuság egylete
f. évi jul. 19-én d. u. 3 órákor az egylet helyiségében
tisztújító közgyűlést fog tartani, melyre az alapító, ren-
des tagok és ügybarátok ezennel meghivatnak. Kelt
Debreczenben, az iparos ifjusági egylet ideiglenes vá-
lasztmányának 1874. jul. 12-én tartott üléséből Rácz
György elnök. Vadon Sándor, jegyző.

* A helybeli kereskedelmi iskolákban az évi szí-
gorlatok köztetköz rendben fognak megtartatni; a) A
közép kereskedelmi tanodában e hó 15, 17, 20 és 22-én
a rendes délelőtti tanórákban. b) A vasárnapi iskolában
e hó 26-án. Debreczen, 1874. jul. 12. Az igazgatóság.

** Fájó érzés nehezül keblünkre, valahányszor
korai hervadást kell jegyeznünk a gyászhirek sötét ro-
vatában. Alig emelkedett fel egy ifju kialudt élet rom-
maradványai felett az új sirhalom, — s már ismét új
hantok domborulnak egy ily korán letört virág földi
részeire. Simnovanszky Zengye Eugenia asszony
nincs többé, hosszú emésztő betegsége e hó 11-
kén megszabadítá fájdalomaitól. És oly korán kellett itt-
hagynia kedveseit!... alig számlált 19 tavaszt. Temet-
ése ma délelőtt ment végre 1/9 óra után, a rokonok
barátok és ismerősök nagyszámu résztvéte mellett. A
gyász szertartást előbb a megholt czegléd-utcai laká-
sánál, majd a rom. kath. templomban s végre a temet-
őben Huzli Károly kispórest végezte kettős segédlettel.
Adjon az elköltözöttnek az ég örök nyugalomát, s a
melyen megszorodott szülők, testvérek és rokonok
bánatos szívvel pedig vigasztalást! Simnovanszky
Zengye Eugenia asszony haláláról a családi gyász-
jelentés így hangzik: Bánatosszíval tudatjuk kedves,
szeretett leányunk, illetőleg testvérünk, és unokahu-
gunk Simnovanszky Zengye Eugenia asszonynak e folyó
évi július hó 11-dik napján, reggeli 7 órákor, életének
19-dik évében, hét havi súlyos betegsége után, tüdő-
sorvadásban történt gyászos kimúlását. Az urban el-
hunvatnak földi pormaradványai, július hó 13-ik napján,
delelőtti fél 9 órákor fognak a rom. kath. vallás szer-
tartása szerint, czegléd-utcai 2557. sz. háznál beszen-
tetetni; — majd a szentannai templomban tartandó rö-
vid gyász istentisztelet után, ugyancsak a szentannai
sirkertben örök nyugalomra letétetni. Mely gyászos
szertartásra rokonainkat, barátainkat, az elhunvatnak
barátnoit, ugy a bánatban osztozó t. cz közönséget
tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1874. jul. 1. A bán-
nába merült szülők: Zengye János, nóm: Druck-
warth Janka; gyermekeink: Zengye Gabriella, Zengye
János; — nemkülömben Zengye Zsófia, Zengye Emilia,
Zengye Czeccilia, özv. Egry Imréné kiskoru leányával
Erzsivel, Zengye Ottilia, mint nagynének nevében is.

== Gróf Vay József, ki az ötvenes évek alatt
hosszabb ideig lakott városunkban, magán értesülés
szerint folyó 11-én reggel Bogáton jobblétre szen-
derült. Béke az elhunvat hamvaira.

A köberkolatnak a városház előtti része, mely mint leginkább frequentált rész igen megromlott, a múlt hét folyamán javítás alá vétetett, s ma a javítási munkálatok befejeztettek.

Városi tanácsülés tartatott ma délelőtt, melyen több folyó ügy mellett, a marhatartó polgárság érdekében azon szomorú jelentés tárgyalatott, hogy a hortobágyi legelő annyira kiszáradt, miszerint a gulyában az éhség miatt kitért a dög, s a marhák naponként hullanak. Miután a hortobágyi legelő oly rossz állapotban van, hogy azt még kétheti esőzés sem hozhatná helyre, szükségképen haza kell hajtani a marhákat, s az erdei kaszálóban való legeltetés felszabadítandó lesz. A tanács ki is mondotta belenyugvását, s holnap d. u. egy a gazdasági szakbizottságban fog tárgyalatni, mely véleményes jelentés tételére utasított.

A napszám kezd emelkedni, ma már a gazda kenyerén 80 kr mellett is sok napszamos fogadtatott fel.

Azon gyermekhulla kiléte iránt, mely múlt héten pénteken a hatvanutcai csürhész kútból merített ki, megindított a nyomozás. A főrvos jelentése szerint élve dobottat vagy esett a kutba. Az eddigi nyomozás oda mutat, hogy egy a határon keresztül vándorolt kolduscsaládhoz tartozott, melynek egyik nő tagját a pásztorok látták is sími pénteken hajnalban a kut körül.

A polgári lövöldében tegnap délután 320 lövés tetetett, a kifizető 1 tallér díjat, 4-es lövéssel Jóna Dániel nyerte meg. Együttal felkérjük a lövészársulat t. jegyzőjét, legyen szives lapunkat a hónapok eredményéről, az utána való napok délelőttjén rendszeresen értesíteni.

Rendkívüli városi közgyűlés fog tartatni folyó hó 16-án, esőtörtökön d. e. 10 órakor, a nagy tanács-teremben. Tárgyai: 1. A szarvasmarháknak a hortobágyi legelőről, az erdőben levő kaszálókra való behajtása feletti intézkedés. 2. A kádarsparti földnek a legelőhöz csatolása iránt több polgár által benyújtott kérvény. 3. A városi bérelemények után kivetendő adók kérdésének elintézése.

Patay András főispán a tegnap déli vonattal elutazott Bécsbe, a Theresianumban tanuló fia meglátogatására. Csak néhány napot fog ott tölteni.

Talált hulla. Folyó hó 9-én a Nyulas csapszék-től nem messze egy fán egy akasztott ember találtatott. A megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a 78 éves Kányási Mihály napszamos volt az, ki nem birta már bevárni azon pár évet, mit a természet rendje az életből még adott volna neki. Az öngyilkos B.-Ujvárosban született, de már évek óta Debreczenben lakott mint majoros.

A királyi járásbírósnál igen összehalmozódtak a teendők, azon oknál fogva, hogy három járásbíró közül kettő beteg, és csak az egyik van egy törvényszéki bíró által helyettesítve.

"Kalauz" Felső-Magyarország vasutain, Buda-

pesten és a Dunán utazva" ez czime azon füzetecskének, mely a pesti könyvnyomda-részvény-társulat kiállításával 1873-ban megjelent s melyet Grill k. udv. könyvkereskedése bocsát világgá. E mű "átalános észrevételek" kezdődik. Nem emlékezünk, hogy ezen észrevételeket a napi sajtó észrevételezte volna még, de ha szinte tette — nem állhatjuk meg, hogy néhány sorban megjegyzést ne tegyünk rá mi is. Magyarország nem kéjtudásra való ország — így hangzik a legelső bekezdés, itt műemlékek nem kínálkoznak, csakis talán a természet nyújthat a kéjtudók számára némi gyönyört. Műkincsekben Magyarország igen szegény. — Történelme sem oly régi, hogy sok és ókori műemlékekre emlékezhetnénk. — A magyar nyelv itt a hivatalnokok nyelve; a nemesség nagyrésze még 40 év előtt a magyar nyelvet nem tudta, most azt általánosan beszéli, — házi használatra egyébiránt más nyelvet használ. A magyar konyha gazdag, de nem finom, közönségesen zsiros és paprikás. Ime így köszönt be ezen "Kalauz" anonym írója, kinek anélkül, hogy keresztlevélét láttuk volna — bizvást ráfoghatjuk, hogy születés helye nem honunk ege alatt létezik, mert a ki hű hazájához s nemzetéhez, nem igyekszik legelőbb is az árnyképeken kezdeni, utegtagadva honának fényes oldalait s eljésztien azokat kik idegenlétükre Magyarország területé, éghajlati fekvése s népe iránt érdeklődvén — hazánk beutazására vállalkoznak. Hiszen ha Magyarország nem kéjtudásra való ország, ha az műkincsekben igen szegény, ha itt nem lehet semmit se látni, se tapasztalni: miért fogott tollat e hivatal cicerone Kalauza megírásához? Miért adott "kézikönyvet" a Kárpátokat beutazók meg az ég az ily kalauztól!...

Helyreigazítás. Lapunk f. hó 9-én megjelent 7-ik száma újdonsági rovatában tévesen áll az, hogy a városi adópenztárnoki ellenőri állomás van üresedésben, a mennyiben nem ezen állomásra, hanem az adópenztárnokságra van pályázat hirdetve. Ez állás 900 frt évi fizetés élvezetével van egybekötve s jelentkezhetni lehet szóval vagy írásban f. hó 20-tól aug. hó 4-ig a főispáni hivatalban.

A nagyváradai szinkorból.

(Folytatás).

Határozott jellemek, öntudatoson cselekvő alakok; egyszerű, világos, tiszta cselekmény, melynek minden mozzanata fok a tragicum felé; szoros egység és összhangzatosság, természetszerű és nem erőltetett menet; a nagy szabású tárgyának elegendő háttér: mély, igaz reflexiók, marquirt jelenetek, ezek az elemek teszik hallhatatlanná "Julius Caesar"-t.

A darab alapeszméje, hogy a bár egyénleg nemes ezélokából végbevitt, de önmagában erkölestelen tény nem marad bosszúlatlanul sem a magány, sem a politikai életben s hogy a legszebb politika mindig az marad, mely nem nyúl erőszakos eszközökhöz. És így az

egyéni nemes ezélokából eredő, de téves felfogás a világrenddel állitva szembe, és az ennek folytán előálló összeütközés, valamint a nemes, de immorális alapon álló individualismis elbukása képezi e darabban a tragikai elemet, a legszebb, legmélyebb bölcseletet eláruló a legtisztább tragicumot.

Természetes azonban, hogy ily körülmények közt a tragicum csak az alapeszme keresztülvitelében nyilvánul egységesen, s "Julius Caesar"-ban több tragikai hős van: Caesar, Brutus, Cassius a nélkül, hogy ezért a tragicum egysége szenvedne. Mert Shakespeare "Julius Ceasar"-ban nem a darabnak nevet adó hős, vagy Brutus, vagy Cassius sorsát akarta rajzolni, hanem ama fentemlített alapeszmeben rejlő tragicumot akarta érvényre emelni. (Vége köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“

— eredeti távirata. —

Karlovicz, jul. 13. A szerb egyházi congressus tegnap d. e. 10 órakor a legszebb rendben megnyitott. Hueber királyi biztost egy küldötség kérte fel a megjelenésre. A királyi biztos és titkára díszmagyar ruhában jelentek meg, s lelkes zsvivó (szerül éljen) kiáltással üdvözöltettek. A követek felállva hallgatták végig a királyi biztos beszédét, ki a királyi leiratot magyar nyelven tartott beszéd mellett nyújtotta által. A királyi leirat előbb magyar, aztán szerb nyelven felolvasatott — azután a biztos szerb nyelven folytatta beszédét; kiemelte hogy a congressus első tenődjé a patriarchaválasztás, azután a szervezési statutumok, melyekre nézve a helybenhagyási jogot ő felsége fentartja magának; végre a gyűlést mérsékletre és nyugodtságra inti, beszédét ő felsége, a király éltetésével zárja be. A királyi biztos ezen beszédére, mely igen gyakran lelkes zsvivó kiáltással szakítottatott félbe, a patriarka helyettes felett, s kifejezést adott a congressus bizalmának.

Ischl, jul. 13. A német császár holnap, azaz kedden délben érkezik ide, s az Elisabeth hotelben fog megszállani.

Páris, jul. 13. Több tekintélyes parisi laphoz érkezett táviratok szerint 3000 carlista megkezdte a tüzelést Puyceda ellen. Byscayában egy angol hajó kötött ki 25 Krup-fele ágyuval. Dorregaray carlista tábornok egy emlékiratot tett közzé, melyben a köztársasági hadcsapatok kegyetlenségeit számolja elő, s azt mondja, hogy eddig csak minden tizedik hadifoglyot lövette agyon, ezentúl pedig minden hadifoglyot agyon lövet, míg a kormánycsapatok emberi módon fognak hadatviselni. — Az „Univers“ írja, hogy a szelső jobbpárt, — mely föltetlen híve a rend ügyének, — nem foglal el-lenséges állást Mac-Mahon irányában s nem harcol a sепtennát ellen s csak azt akarja, hogy Mac-Mahon hét evi hatalma ne jelentsen egyet a monarchia elítélésével.

Felölös szerkesztő: Szabó Antal. Főmunkatárs: Hamar László.

H I R D E T É S E K

A NAGYKÁROLYI „Önsegélyző Népbank“ részvényes tagjai 1874. évi július 19-ik napján d. e. 8 órakor Nagy-Károlyban a bank helyiségében tartandó rendes közgyűlésre ezennel meghivatnak. Tanácskozási tárgyak: 1. Vezérigazgató jelentése. 2. Négy havi forgalom és mérleg kimutatása. 3. Számadások feletti intézkedés. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az igazgatósághoz beadatnak. Kelt Nagy-Károlyban, 1874. jul. 1. Sepsy Antal, vezér-igazgató. 10. 2-3.

Arverési hirdetés. Alulirt kiküldött végrehajtó a polg. tk. rdt. 403. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. járásbírótság 4592 ik számú végzése által Kozma Sándor ellen Harsányi Sándor részére 73 frt követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság lefoglalt s 205 frtra becsült szappanosághoz való készletből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínén, vagyis a alperes czegei utcai lakásán leendő eszközlése határidőül 1874. július 18-ik napjának d. u. 3 órája tűzött, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érdeklött ingóságok emez árverésen a polg. tk. rdt. 406. § a szeriat szükség esetében bécsáron alul is eladotni fognak. Kelt Debreczenben, 1874. jul. 8-án. Bányai Vincze, kiküldött bírós. végrehajtó. 8. 2-3.

A debreczeni részvénytársulat KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJA ajánlkozik MINDENFÉLE NYOMTATVAN YOK gyors és jutányos eikészítésére. Üzlethelyiség, hová a megrendelések intézendők: főpiacz, Sz. Nagy Károly ur házában, a reform. nagytemplom mellett.

Laptulajdonos Molnár György. Kiadja a könyv- könyomda s kártyagyári részv. társulat Debreczenben. Mai számunkhoz, Tisza Kálmánnak f. hó 8-án a képv. házban tartott beszéde van csatolva.

Mel Szónok tőle, hogy az gondolt és 30 fűszerezett, m tönözve ponti föbb dologra, hallgatja el n tásos egyével nem végyform belyes elvek életben alkal melyeket eln ezen rende Az elő tól, hogy ha madarakat nyos esetek lyesli, sőt ig nismust nélkül hivatkozott, olvasás istet tik; de mit elismeri, de pótlást nyu ember, az á höz lánczolt nem hiszi. A mi biztonsgot foglyot is, nélkül hag bilincs alka szükség, r ezekről, ez Csak azt m hez mind lyeslés.) Elist eljárás, ho van az felt járás küll distinctio fegyelmi vétség t (Felkiáltá szabadság afelett it gyelmezt szerint a hiszi, ho tettek, államügy börtönne hogy ő n ber, és ig az állami ben is a különöse § át. Eb fel a bö végreha rásokba kell üg nyére ü Furcsa bizta ez hogy az az állan

Melléklet a „Debreczeni Ellenőr“ folyó 1874. évi július hó 13. 9-dik számához.

Tisza Kálmán beszéde

a képviselőház f. h. 8-kán tartott ülésében.

Szónok előrebocsátja, hogy a ház ne várja tőle, hogy az igazságügyminiszter két heti idő alatt át-gondolt és 30 éves tanári pályáján szerzett ismereteivel fűszerezett, minden irányban kiterjedő beszédére rögtönözve pontról pontra válaszoljon; azonban mégis a főbb dologra, az irányra és a szellemre nézve nem hallgatja el nézetét. A miniszter beszédének igen hatásos végével mindenek felett bebizonyította azt, hogy nem egyforma dolog a humanismus elveit s általában helyes elveket in theoria tanítani s azokat azután az életben alkalmazni. Lehetek azon elvek igen helyesek, melyeket elméletileg tanított, de azoknak alkalmazását ezen rendeletben ugyan nem látja. (Helyeslés balfelől.)

Az előadottakra térve nem irigyliz azt a fogolytól, hogy ha ő cserébben virágokat, vagy kalitkában madarakat tarthat, bár ez is csak kegyelemkép bizonyos esetekben engedtetik meg, de azt már nem helyesli, sőt igen sajnálja, hogy a felvilágosodott humanismus nélkül ezen §§ okban, melyekre a miniszter hivatkozott, melyeknek a művelt foglyoknak az újság-olvasás isten tudja miféle óvó rendszabályokhoz kötöttik; de mindamellett mindazt, a mi ez irányban hat, elismeri, de hogy ezen kalitkában éneklő madár kár-pótlást nyújtson a fogolyok azért, hogy őt egyes ember, az államügyész 3 havi bilincseire veretheti, föld-höz lánczoltatja és sötét kamrába tétetheti, azt már nem hiszi. (Igaz! Ugyvan! Mozgás jobbfelől.)

A miniszter azon állítása, hogy nem lehet a köz-biztonságot veszélyeztetni, hogy még a vizsgálati foglyot is, ha az őt foljogattja, nem lehet büntetés nélkül hagyni, s hogy börtöneink rossz helyzetében a bilincs alkalmazására sokkal nagyobb mértékben van szükség, mint másképp volna. — Megjegyzi, hogy ő ezekről, ezek szükségtelen voltáról egy szót sem szolt. Csak azt mondá, hogy meg kell adni a garanciát, melyhez minden embernek joga van, — a rabnak is. (Helyeslés.)

Elismeri, hogy a fegyelmi eljárás nem büntetői eljárás, hogy a fegyelmi vétség nem bűn. Nagyon jól van az feltalálva, hogy azt mia bűn és mia fegyelmi eljárás különbözöképen lehet meghatározni, mert ezen distinctio által qualificalva a nehezebb büntényeket fegyelmi vétségeknek, ki lehet terjesztetni a fegyelmi vétséget az önkényes eljárás legszélsőbb határáig; (Felkiáltások balfelől: Ugy van!) hogy ez azután a szabadságnak és a humanismusnak válik e hasznára, afelett itéljen akár maga az igazságügyminiszter. Figyelmezteti egyuttal a minisztert arra a pontra, mely szerint a börtönört is az államügyész fenyíti. Ugy hiszi, hogy fel lehet tenni, hogy a kik börtönörökké tétettek, a becsületesség hírében állottak, és ime az államügyész még őket is elzárhatja akár súlyosított börtönrel. És itt csakugyan bajosan mondhatni azt, hogy ő nem ártatlan és becsületesség hírében álló ember, és ignorálni, hogy felelt, a ki nem volt elzárva, az államügyész gyakorolja fegyelmi hatalmát. Különben is a miniszter a törvényesség szempontjából igen különösen magyarázta az 1871. XXXIII. t. cz. 25. §-át. Ebben benne van, hogy az államügyész ügyeljen fel a börtönben lévő rendre, és törvényes rendeletek végrehajtására; de az, hogy ő is itéljen fegyelmi eljárásokban, határozottan nincs benne; sőt ha neki fel kell ügyelni, az észszel is ellenkezik, hogy saját tényére ügyeljen fel, a működést másra kell ruházni. Furcsa dolog azt mondani, hogy mert a törvény nem bírta ezt egyenesen a bíróra, ennek az a következtetése, hogy az a bíróra nem is bízható, hanem miniszterileg az államügyészre lehetne bízni. Hogy melyik minisz-

ter kezdett ezen uton haladni, az tökéletesen mindegy, elődjének rendelete Paulert nem igazolja.

Ezekből látszik, hogy a miniszter rendelete az általa előbbi felszólalásában idézett törvényekbe egyenesen ütközik, s hogy midőn a királyi ügyészt ezen hatósággal megbizta, ő a törvényen túljárt, mert hiányos a törvény, mint ahogy azt feltűntetni igyekezett, s nem rendelt bírót ezen vétségekre, nem az lett volna feladata, hogy rendeletileg intézkedjék, de igenis a törvényben levő hiányt pótolni, mert bírói jogkörrel senki más, mint törvény fel nem ruházhat. (Élénk helyeslés balfelől.)

De nem az egyetlenegy parlamenti illem tanára képviselő ur e ház kebelében, méltó vetélytársára akadt Mocsary t. képviselő urban. Ő is érintette az én nyilatkozatomat, rám fogta, hogy én gyanusítottam s a mellett a t. képviselő a parlamenti illemmel megegyezőnek tartotta, silány személyeskedésről szólani (Felkiáltások balfelől: Ugy van!) Én, ha méltóztatnak tán némelyek emlékezni, nem személyekről én egy felállított politikai irányról beszéltem. (Felkiáltás balfelől: Ugy van!) Erre nézve mondám én véleményemet s a t. képviselő ur szívélyét legfeljebb annyiban illetem, — s ezt úgy látszik rossz néven vette — hogy említetem, hogy ő nemzetiségére is magyar, s hogy egy pártnak vezérférfia. Ezt tán nem találta a parlamenti illemmel ellenkezőnek, mert hiszen ő is rögtön úgy beszélt rólam, mint — természetesen az ő felfogása szerint — az ellenzék legnagyobb fractiója vezérével, de azt csakugyan sajnálom és nem lehettem hajlandó hinni, hogy silány személyeskedést látott abban, hogy őt magyar származásának neveztem.

T. ház! Én megmondom, mi vezetett engem és vezet ma is: azon szándék, hogy figyelmeztessem t. képviselőtársamat, hogy azon nyilatkozat meiyet tett, — de megjegyzem, szándokait egy szóval sem gyanusítottam, — minő veszélyes lehet, minő magyarázatokra adhat alkalmat mennyire kizsákmányoltathatik a magyar nemzet ellen. Tettem e figyelmeztetést pedig azért, mert azon tisztelet, melylyel irányában viselkedtem, kellett, hogy azon meggyőződést érlelje meg bennem, hogy ő egyszer másszor elmondott nézetait újabban megfontolva és megfigyelve hajlandó, jobb meggyőződést merítve, azoknak további hirdetésétől elállni. Kellett ezt hinnem nagyabecsülésemnél fogva, a t. képviselő urról, mert hiszen különben hogy magyarázhattam volna meg magamnak azt, hogy ő, kiről minden ember tudja, hogy soha személyes ambíció nem vezette, rövid néhány év alatt már a harmadik vagy negyedik párton van. (Élénk derűtség.)

A t. képviselő ur figyelmeztet a következetesség szükségére, vádol a következetlenséggel. Hogy épen a tegnapi napon ez mennyire sikerült; nem kívánom előadni; sőt kijelentem, hogy ez irányban beszédével tökéletesen meg voltam elégedve. Mert először citált saját beszédéből, ezzel bebizonyította, hogy előbbi beszédemben igazam volt; ezután citált az én beszédemből, és ezzel bebizonyította, hogy velem szemben nincs neki igazsága, jobbat egy ellenfélől kívánni sem lehet. (Zajos tetszés és élénk derűtség.)

De a ha t. képviselő urja következetlenségéről akar nekünk leczkét tani, figyelmeztetem arra, hogy én nem fogom nyilatkozatának, újságcikkeinek mozákiját ugyan összeállítani, de birjon még is annyi önismerttetl, mint amaz egyszeri pap, ki midőn erkölcsi prédicatiót tartott, szívet és épületet megmondta: hivatim azonban ne azt tegyétek, a mit én teszek, hanem azt, a mit beszélek. (Általános élénk derűtség.)

e téves felfogás a vi-
ennek folytán előálló
de immorális alapon
zi e darabban a tra-
bb bölcselmet eláruló

ly körülmények közt
eresztülvitelében nyil-
ar-ban több tragikái
a nélkül, hogy ezért
ert Shakespeare „Ju-
nevet adó hős, vagy
rajzolni, hanem ama
ragicumot akarta ér-
vége köv.)

Ellenőr“

rb egyházi congress-
b renfben megnyit-
időtség kérte fel a
titkára díszmagyar-
jó (szerül eljen) ki-
elállva hallgatták vé-
királyi leiratot ma-
nyujtotta által. A ki-
erb nyelven felolvas-
lyven folytatta beszé-
s teendője a patri-
statutumok, melyekre
sege fentartja magá-
s nyugodtságra inti,
ésével zárja be. A
igen gyakran leikes
a patriarka helyet-
essus bizalmának.
ászár holnap, azaz
isabeth hotelben fog

télyes parisi laphoz
lista megkezdette a
n egy angol hajó kö-
aray carlista táborok
a köztársasági had-
elő, s azt mondja,
hadifoglyot lövette
foglyot agyon lövet,
odon fognak hadatvi-
a szelső jobbpárt.
k. — nem foglal el-
s nem harczol a sep-
Mac-Mahon het évi
chia elitelésével.

bó Antal.

László.

lat

MDAJA

W D K

sére.

megrende-
Nagy Ká-
gytemplom

tolva.

gás a vi-
in előálló
is alapon
an a tra-
et eláruló
nyek közt
ben nyil-

D

Különbén én egyénileg megvallo-
nak nem tartottam ma am soha, nem tartom ma sem.
Czélom egy volt mindig: csekély erőmmel hazám ja-
vára munkálni. (Zajos éljenzés a balközépen s jobb
oldalon) Ha meggyőződém a felett, hogy egyik vagy
másik ut czélszerűtlen, míg a másik célhoz vezet, az
eszköznek a czélt feláldozni soha sem fogom. (Hosszan
tartó éljenzés.)

En részemről azt kívánom, hogy fogadják el tö-
lem önök is azt, mondjanak le azon nagy ambícióról,
hogy oly magas családnak, mint a Bourbon családnak,
legyenek legalább szellemi utódjai, azon családnak
melől meg van mondva, hogy soha sem tanult sem-
mit és nem felejtett el semmit; mert ha a magyar el-
lenzék csakugyan a Bourbon család nyomdokait fogja
követni, bizony isten bármi történjék, soha sem több
séggé, sem hasznára e hazának nem lesz. (Általános
helyeslés és zajos tetszésnyilatkozatok.)

Meglehet, uraim, nagy hiba bennem, hogy hiány-
zik csalhatatlanságomban hitem, de engedjék meg,
én mégsem irigylem azokat, a kik változott nézetei-
ket mindannyiszor, a mikor megváltoztatták, csalha-
tatlanoknak és kizárólagosan hazafiasoknak állították.
(Zajos tetszés és helyeslés.) A mi azt illeti, t. ház,
hogy miért fogadom el ezen törvényjavaslatot úgy, a
mint elénk terjesztett, vagyis miért fogadom el azon
eszmét, hogy csak a 48 ik törvények praecisiroztassan-
nak és bővítessenek, ahelyett, hogy egészen új törvény
készítését kívánám, mint 1872-ben: arra több okom
van. Egyik ok az: hogy 72 ben azon alkalommal, mi-
dön azon törvény benyújtott, már annyira el volt
késve az idő, hogy előreláthatólag annak egyik leg-
nagyobb előnye, a mi abban is ebben is van, az állandó
lista felállítása semmivé lett volna azáltal, hogy a vá-
lasztási agitatók közé esett volna azoknak megállapí-
tása; ezen nagy előnyt tehát már elérhetetlennek tar-
tottam, a melyet most — remélve, hogy a t. házban
ezen törvény nem fog nagyon sokáig tárgyalatni —
elérhetőnek tartok. De különben megvallo az is
őszintén, hogy azóta egy tapasztalattal gazdagabb
választási törvény eljárása mellett még egy választást
kellene keresztülnéni. T. képviselőtársam idevonatko-
zólag azt mondta hogy én pártok egy oly törvény-
javaslatot, a mely mellett az ellenzék soha többségre
nem juthat. Meglehet, hogy nagy bűn tőlem, mint
ellenzéki embertől, hogy első sorban és első helyen
mindig azt nézem, hogy mi hathat hazámnak és a
közügynek javára, az ellenzéki szempont figyelembe
vétele szerintem csak akkor állhatván meg, a mikor
ama hazai szemponttal ellentétben nincs. (Élénk
tetszés.)

Tehát ha még állana is, a mit mondani méltóztá-
tott, minthogy erős meggyőződésom, s ez érzetnek, azt
tartom hatni kell e ház minden oldalára, hogy Ma-
gyarország és a magyar nemzet érdeke okvetlenül kö-
veteli, hogy a jövő választás ne történhessék oly visz-
szalélések közepette, a melyek e nemzet fiait elkese-
ritvén, ellenfelek helyett ellenségekké teszik (Élénk
helyeslés): ezen indokból, minthogy az állandó laj-
strom és a curiai döntvény által ezen czélt elérhető-
nek hiszem, igenis óhajtom ezen törvénynek létrejöttét.
Hasonlag megmarad azon nézete mellett, hogy a
rendelet elenkezik igenis a humanizmussal, mert míg
kevés és aránytalanul kevésbé lényeges dolgokban
igen szépen intéztetik, addig ott, a hol az önkény
szüvedésre kárthatóvalaként, minden melegséget
kizár. Angliában ezen dolgoknál békebírók, Francia-
országban külön választmány jár el.

Ezeknél fogva kéri a házat, hogy a miniszter
válaszát ne vegye tudomásul s azt tárgyalásra tűzze
ki. (Helyeslés.)

A többség tudomásul veszi a miniszter válaszát.
Elnök az ülést öt perczele felfüggeszti.

Szünet után.

Következik a napi rend: a választási törvényja-
vaslat részletes tárgyalása. Olvassatik a czim.

Tiszta Kálmán. T. ház! Valóban nem óhaj-
tásom szerint, sem saját kedvemhez képest történik,
hogy a t. házat most ismét én vagyok kénytelen ne-
hány perczig fárasztani, de természetesen ez nem én
tőlem függött, sem az, hogy egy interpellatiómra ma

adassék válasz, sem az, hogy a czimhez most kelljen
szólanom; az esélyek hozták össze a két dolgot, mi
minden esetre magamra nézve sem volt igen kellemes,
a czimhez pedig szólanom kénytelennek érzem magamat,
mert az általános vitánál történt felszólalásom alkalmá-
val, nem lehetvén egyebek miatt kellőleg kifejtje-
nem azt, hogy szemben az 1872 iki állásponttal miért
fogadjuk el most, hogy ez a törvénynek csakkiegészí-
tése és módosítása legyen, a helyett, hogy új törvény
alkotását követelnők. Azt gondolom, hogy ennek csak
itt van helye, hol a törvény czimének megállapításáról
van szó, mert a czim jelöli ki főirányát. Midőn ez in-
dokból pár szót kívánok szólni, igyekezni fogok,
mint rendesen, a parlamenti illem és módor határai
közt maradni, habár nem hizeleghetek is magamnak
azzal, hogy oly jeles parlamenti illetenár mint Simo-
nyi Ernő képv. ur tetszését meg fogom nyerni, a mire
őszintén szólva nem is törekszem. Ugyanis t. képv.
társam a parlamenti illemmel ellenkezőnek találta,
hogy én egy kimondott véleményről, egy politikai
irányról azt mondtam, hogy az bűnös könnyelműség,
de már szerinte megegyezett a parlamenti illemmel
az, hogy ő az ily nyilatkozatot megvetéssel fogadja.
Kinek-kinek, t. ház, legyen az ő izlése szerint, én ré-
szemről azon meggyőződésben vagyok, s megnyugta-
tom vele magamat, hogy vannak olyanok, a kiknek
megvetése nagyobb tisztelet, mint barátsága. (Helyes-
lés balfelől.)

De t. ház, ha ez létre nem jönne, és maradna azon
helyzet, a mely eddig volt, ugyan kérdem, az 1872-iki
tapasztalás azt mutatja-e, hogy nagyon fogja az ellen-
zék többségre jutását előmozdítani? (Helyeslés.) Ezt
állítani csakugyan nagyon nehéz volna. És így okul-
junk a tapasztalásokon, mert azt, hogy most már egy
egészen új törvény alkotása lehető legyen, nem hiszem
hogy a képviselő ur is hinné, a ki épen maga oly any-
nyira kimutatta a beterjesztett adatoknak oly hiányos
voltát, hogy azoknak alapján egy egészen új törvény
alkotása lehetetlen. Nincs tehát más választás, mint
megalkotni egy oly törvényt a mely csak kiegészíti,
megmagyarázza a 48 iki törvényt, vagy pedig meg-
hagyni az eddigi eljárást, melyet én a hazára nézve
veszélyesnek tartok, s a mely mellett azt a tapasza-
lást, hogy az ellenzéknek nagyon használt volna, nem
tettem.

De ha még ez így volna is, nagy bünt követtem
el, olyat, ami úgy látszik, hallatlan dolog. Az ellenzék-
nek, mint mondatott, és kérem megjegyezni, nem én
mondom, az ellenzék legnagyobb részének vezére vé-
delmére kél a kormány törvényjavaslatának, sőt a
kormány és ellenpárt irányában elismerést is fejez ki.

Ugyan kérdem, nem emlékszik a t. képviselő ar-
ra, — mert hogy ne tudná, az lehetetlen — hogy p. o.
Angliában s Cornbillt kik pártolták és kik védették
meg, kik szavaztak elismerést az ellenpárthoz tartozó
kormánynak? Nem e a whigek, sőt a radicalok fejei:
lord Russel és Cobden. De jöjjünk közelebb tárgyunk-
hoz, szóljunk a választási törvényjavaslatról. Hát az
első nagy reformbill-t a felső házban ki vitte kereszt-
ül, meggyőződén, hogy az országnak szüksége van
reá? Nem-e lord Wellington, az ellenpárt feje? Jöj-
jünk még közelebb. Hát a legközelebbi reformbillel
mi történt? Igaz, a conservatív ellenzék megbuktatta
a whig párt szabadelvű kormányjavaslatát. Megbuk-
tatta pedig azért, mert az ellenpárté volt. De méltó-
tassanak olvasni az ítéletet, melyet, az eljárásról min-
den igazságos publicista mondott. És azután a szabad-
elvű, a radicalis párt mivel felelt erre? Azzal, hogy
midőn az őt megbuktatott pártnak kormánya azon el-
veket, melyeket mint ellenzék leszavazott, javaslatba
hozta, mint hazafihoz és férfihoz illik, mellé állott, és
törvényerőre emelni segítette. (Élénk helyeslés.) Igaz,
uraim, az egyik egy exclusiv párteljárás, a másik an-
nál magasabb, az hazafias eljárás. (Élénk tetszés.) En
részemről tehát, mert én is nem exclusiv párteljárás-
ból, de hazafiasból kívánok kiindulni, a jelen kör-
ülmények közt meg lévén győződve, hogy a hazának
e törvényre szüksége van és nagy veszély volna még
egy választást a régi mód szerint keresztülnéni, igenis
a törvényjavaslat czimét, mely annak irányát kijelöli,
elfogadom. (Helyeslés.)

Előfizetési
hoz hordva vagy vid-
évre 10 frt. Félévre
50 kr. Egy hóra 1
a kiadóhivatalban

Ugy hat
likus Don Car-
ségesnek nevez-
ler haramiának
lokul s ma má-
mint gyilkolna

A hírek, r
alatt Spanyo-
berre, kinek k-
elszomorítóbbá-
rietlenebb s m-
rég nem folyt-
most a spanyo-
Már hetek óta
Spanyolországl-
vek védőinek
viselnek ezek
zadok barbar-
mert azok lako-
törökvéseikkel,
lövöldözik, s e-
Mintha csak sz-
bet annál, min-
tilt, a humani-
szokások, isme-
Azon dicsőség-
Európa mívelt-
kal vagy új S-
veltségi fokot
igyekeznek be-
lenkedések, n-
előtt, két világ-
még ma is saj-
nemzeti jellem-

És a gon-
lönbözőbb old-
járásában. Ang-
ral, golyóval.
séhez szükség-
pártolásban re-

Spanyolor-
szeglete egyk-
menedékhelye-
lői Granada
midőn egész
s Toledo is n-
és navarrai he-
ség, melyben
talált. Soha n-
Navarrát leigá-
Pelago körül
lavinának, me-
vább hőmpöly-
a castiliai és
összerokadtak
ják most Nava-
nokai, a legít-
üzetve, az abs-
Guipuzcoa és
vonták meg n-
új világ ellen-
den ellen, mi-
birtokát képe-
zatiojának öss-
zás ez Navarr